SON HABERLER

Siyasî İcmal

Almanlar Libyaya gelmişler !

İngiliz tebliğleri, İngiliz motörize kuvvetlerinin Trablusgarb topraklarında temas ettiği ve püskürttüğü motörize bir kuvvetin Alman kuvveti olması ihtimalinden bahsederek Almanların Trablusgarbda da İtalyanların yardımına yetiştiklerini anlatmak istiyor. Almanların daha önce Sicilyaya tayyareler getirdikleri ve bu tayyarelerle pike uçuşları yaparak Akdenizin şarkile garbı arasındaki muvasalayı durdurmağa üzendikleri, daha sonra bu çeşid harbin peşini bıraktıkları malûmdur. İngilizlerin verdikleri malûmat teeyyüd ve Almanların Trablusgarba geldikleri tahakkuk ederse İtalyanın Libyada henüz elinde bulunan Trablusgarbda tutunabilmek için Alman kuvvetine güvenmekten başka çare bulamadığı büsbütün tebarüz eder. Gerçi bu da malûm olan bir şeydi. Fakat anlaşılan Almanlar, İtalyanların Trablusgarbdan büsbütün atılmalarını mihverin şan ve şerefine uygun bulmadıkları için İtalyan ricatlerine son vermek ümidile Trablusgarba bir takım sevkiyat yapmışlar ve sevkettikleri kuvvetleri denemeğe başlamışlardır. İhtimal ki bu denemelerden maksad, Graziani ordusunun kılıç artıklarının maneviyatını kuvvetlendirmek ve bunları Trablusgarba yapılması muhtemel olan taarruza karşı durmağa teşvik etmektir.

* * *

Almanlar, Trablusgarba hakikaten sevkiyat yapmışlarsa bu sevkiyatın İtalya yolile yapıldığı şüphe götürmez. Bu da, Alman askerlerinin İtalyadan serbest serbest geçtiklerini, yahud İtalyada serbest serbest dolaştıklarını anlatır. Bunun manası ise gayet sarihtir. Almanlar, İtalyanlara, deruhde ettikleri işleri başaramadıkları için kendilerine yardım mecburiyetinde kalmış olduklarını yüzlerine vuruyor ve onlar tarafından yapılması icab eden işleri üzerlerine alıyorlar.

Çok büyük iddialarla ileri atılan ve çok büyük işler başararak yeni bir tarih devri açmak vadile harbe sürüklenen bir millet için bu manzara çok acıdır, ve onun kadar milli izzeti nefsi rencide edecek bir manzara yoktur. Buna karşı söylenebilecek bir tek söz vardır:

İtalyan milleti, Almanyanın zafer kazanması ve kuvvetlenmesi için harbetmek istemediğini göstermiş ve harbi yalnız faşistlerin istediği tebeyyün etmiştir.

* * *

İtalyan tarihi, İtalyan milletinin, kuvvetli bir Almanyadan daima yüz çevirdiğini ve Almanyanın kuvvetlenmesi üzerine onu zâfa uğratacak tarafa iltihak ettiğini gösteriyor. Bunun sebebi, İtalyan milletinin kuvvetli bir Almanyayı, kendi hesabına bir tehlike sayması ve kuvvetli bir Almanyanın İtalyayı tazyik edeceğini anlamasıdır. Bu yüzden İtalya, zayıf bir Almanya ile daima anlaşmış ve bu anlaşma sayesinde beynelmilel muvazenede kendine saygı değer bir mevki temin etmiş, fakat Almanyanın aşırı derecede kuvvetlenmek üzere olduğunu hisseder etmez Almanyadan ayrılmış ve mukabil tarafa iltihak ederek Almanyanın zâfa uğramasına sebeb olmuştur.

İtalya bu sayede Alman tazyikına uğramaktan, Alman işgalile karşılaşmaktan kurtulmuş ve vaziyetini korumağa imkân bulmuştur.

Nitekim geçen Büyük Harbde de bu manzara ile karşılaşmıştık. İtalya, müselles ittifaka dahil olduğu halde harbin kopması üzerine bir bahane bulup müselles ittifaktan ayrılmış ve İngiltere - Fransa grupuna iltihak etmişti.

* * *

Faşizm, İtalyanın bu siyasetini değiştirdi ve büyük bir Almanyayı İtalyanın başına geçirmeğe amil oldu.

Bu defaki büyük harbin kopması üzerine İtalya mütemadiyen korktuğu, mütemadiyen çekindiği tehlikeyle yüzyüze gelmiş ve nihayet Alman işgaline de uğramıştır. Bugün İtalyanın tepesinde kuvvetli ve büyük bir Almanya vardır. ve bu Almanya İtalyanın içine de hulûl etmiştir.

İtalyanın an'anevî siyasetine tamamile muhalif olan bu hattı hareket herhalde İtalya dahilinde çok derin tesirler bırakacak ve İtalyan halkının harbe karşı almış olduğu veya almak istediği menfi vaziyeti büsbütün şiddetlendirecektir.

Almanların Libyaya gelmiş oldukları- na dair yayılan haberlere verilecek mana budur ve İtalyanlar bu manayı anlamıyacak bir millet değildirler.

İtalyanların bir taraftan faşizm tazyiki, diğer taraftan nazizm hulûlü karşısında ne yapacakları hakikaten kollanılmağa ve gözetilmeğe değer bir meseledir.

Ömer Rıza DOĞRUL

İtalyan iktisadiyatı

Yeni bir muahede ile sıkı surette Almanyaya bağlandı

Roma 27 (a.a.) — D. N. B.

Bir kaç haftadanberi devam etmekte olan İtalyan - Alman ekonomik müzakereleri dün nihayetlenmiş ve an - laşmalar, Giannini ile doktor Clodius arasında imzalanmıştır. Bu anlaşmalar, 1941 senesi için iki memleket arasındaki eşya mübadelesi ve kliring meselelerinin heyeti umumiyesini halletmiştir.

Bu anlaşmaların imzası münasebetile şu cihet tebarüz ettirilmektedir. Her iki cihetten ihracatın fazlalaştırılmasının nazarı dikkate alınabilmesi, Alman ve İtalyan ekonomilerinin randıman ve hacminin harbedn müteessir olmadığını bir kere daha ispat etmektedir.

Bir Alman amirali kazaen öldü

Berlin 27 (a.a.) — İşgal altındaki arazide Alman bahriye kumandanı Amiral Arnauld de la Periere dün bir kaza neticesinde vefat etmiştir.

Yeni bütçe 300 milyon lirayı bulacak

Başvekilimizin, alınan tedbirlere dair bugünlerde izahat vermesi muhtemel

Ankara 27 (Telefonla) — 1941 mali yılı bütçesinin masraf kısmı Vekâletler ve alâkalı müesseseler tarafından hazırlanmış, varidat kısmı üzerindeki çalışmalar da sona ermiş ve bu gün yeni bütçe, son defa tetkika tâbi tutulmuş ve yekûn bağlanmıştır. 1941 mali yılı muvazenei umumiye kanun lâyihası ve bütçe yarın hükûmetin tezkeresile Büyük Millet Meclisine verilecektir.

Yeni bütçenin geçen yıl 268 milyon lira üzerinden bağlanan bütçeye nazaran daha geniş olduğu ve masrafla varidat muhammenatının 300 milyon lira etrafında olduğu anlaşılmaktadır. Yeni yıl bütçesinin Büyük Millet Meclisine verilmesi dolayısile matbuat tarafından vaki olan rica ve müracaatler üzerine Başvekilimiz doktor Refik Saydamın bugünlerde gazetelerimize yeni bütçeyi ve bu münasebetle alınan tedbirleri izah edici beyanatta bulunması kuvvetle muhtemeldir.

Küçük bir hâdiseyi bahane ederek

Almanlar, şimalî Hollandanın idare salâhiyetlerini de tamamen ellerine aldılar

La Haye 27 (a.a.) — D. N. B. bildiriyor:

Holanda askerî kumandanı hava generali Christiansen, işgal altındaki Holanda mıntakaları Alman komiseri ile mutabik olarak, şimali Holanda eyaletinde icra kuvvetlerini eline almış olduğunu bildirmiştir. Askeri kumandan, bu vazifenin kendi idaresi altında icrasına Holanda hava kumandanı General Siburg'u memur etmiştir.

Şimali Holanda eyaletinde her türlü olmağa davet edilmiştir.

toplantı, tezahür ve alaylar menedil - miştir. Halk yeniden, işi gücü ile meşgul

Salâhiyttar Alman membalarından öğrenildiğine göre, şimali Holandada icra kuvvetinin mülkî makamlardan askeri makamlara devri, bir Alman polis devriyesine yapılan hücumla ve bazı yahudi unsurlar hakkında alınan polis tedbirlerile alâkadar bulunmaktadır. Bilâhare Amsterdam Yahudi mahalle - sinde kısmi grevler ve gayri yahudi unsurlarla Almanyaya sempati besliyenlere karşı yapılan mükerrer hücumlar vukua gelmiştir. Bu hâdiselerin mes'uliyeti evvelemirde Alman aleyhtarı unsurlara terettüb etmektedir.

Askerî kumandanın alacağı tedbirler her şeyden evvel bilhassa Holanda milletinin ekonomik menfaatlerinin temi - nini istihdaf edecektir.

Macar - Yugoslav dostluk muahedesi teati edildi

Budapeşte 27 (a.a.) — Macar Hariciye Nazırı Barossy ve Yugoslavya Hariciye Nazırı Markoviç bugün, Başvekil Teleki de hazır olduğu halde, Macar - Yugoslav dostluk muahedesinin tasdiknamelerini teati etmişlerdir.

Macar Naibi, Yugoslav Nazırını kabul etti

Budapeşte 27 (a.a.) — Dün, Macar Kral naibi Amiral Horty, Budapeşteyi resmen ziyaret etmekte olan Yugoslav Hariciye Nazırı Cincar Markoviçi kabul etmiş ve kendisine mukaddes taçlı Macar liyakat nişanının büyük haçını ver - miştir.

Memlekette fırtına tahribatı

İzmir 27 (a.a.) — Dün saat 17 sıralarında Dikili kazasının Dombay çiftliği civarına düşen bir yıldırım, bir çobanla bir öküzün ölümüne sebebiyet vermiştir.

Sivas 27 (a.a.) — Dün saat 12 de beş dakika, devamlı şimşek ve gök gürültüleri arasında dolu yağmıştır. Hasar, kaydolunmamıştır.

İsmail tamir ediliyor

Moskova 27 (a.a.) — Geçen teşrinisanide Bükreş ve Galas'ı mühim hasarlara uğratan zelzelede hasara uğrıyan ve Tuna üzerinde bulunan İsmailin imarı için beş milyon rublelik tahsisatın kabulü yüksek Sovyet kongresine dün teklif edil - miştir.

İsmail, Ukranyaya ilhak olunan Besarabyanın merkezidir.

"Antonesko, Hitlerin izinde yürüyor"

"Bütün Rumenler bu siyasete muarız, fakat mecburen lehte rey verecekler,,

Londra 27 (a.a.) — Röyter ajansının diplomatik muharriri yazıyor:

«Rumanya Başvekili General Anto - nesco yeniden Hitler'i örnek almıştır. General Antonesco, kendi siyasetini Rumen milletinin tasvib edip etmediğini anlamak için plebisite müracaat ediyor.

Hitler'in iktidarı ilk ele aldığı zamanlarda ve Avusturyayı ilhaktan sonra çok hoşuna giden bir usuldü.

Plebisiti tertib edenlerin karşılaşacakları güçlüklerden biri de halkın yüzde yüzünün değişiklik aleyhinde bulunmamış olduğunu ispat edebilmektir. Ru - menlerin yüzde seksen veya doksanının müttefikleri sevdiğine ve müstevli Almanlara karşı kin beslediğine şüphe yoksa da Rumanyada yapılacak plebisit herhalde bunun tamamile aksini gösterecektir. Plebisit gizli reyle yapılacak, fakat her rey kullanacak adam üzerinde sıkı bir kontrol yapılacak ve eğer Alman usulü tatbik olunursa her intihab odasında gizli memurlar bulunacaktır. Bu şartlar içinde aleyhe rey vermek için bir insanın hakikaten cür'etli olması lâzımdır.

İngilterede harb hasarlarının sigortası

Londra 27 (a.a.) — Avam Kamarası, harb hasarlarına karşı sigorta kanununu üçüncü kıraatinde kabul etmiştir.

Bu kanuna göre, mülklerin sigortası mecburî, malların sigortası da ihtiyaridir. Kanunun hükmü, mu - hasamatın başına şamildir. Harb hasarları için bir komisyon teşkil edilecek ve bu kanunun en iyi bir tarzda tatbikını temin eyliyecektir.

Parisin, Petain taraftarı polis müdürü tekaüd oldu

Vichy 27 (a.a.) — Resmî gazete, Paris polis müdürü Langeron'un tekaüde sevkedildiği haberini neşretmiştir. Marchand, Paris polis müdürlüğüne vekâleten tayin edilmiştir.

İki Fransız vapuru tevkif edildi

Vichy 27 (a.a.) — Havas bildiriyor:

Fransız kömürü yüklü P.L.M.-13 Fransız vapuru ile Fransız çimentosu yüklü diğer bir Fransız vapuru, her ikisi de Dakara gitmekte iken, Kanarya adaları mıntakasında bir İngiliz kruvazörü tarafından tevkif edilmiştir. Bu vapurların akibeti hakkında henüz başka malûmat alınmamıştır.

Montevideo'da fahrî bir konsolosluk ihdas edildi

Ankara 27 (Telefonla) — Cenubî Afrikanın muhtelif şehirlerindeki yurddaşların işlerine bakmak ve buralarda ticarî inkişafı takib etmek üzere Montevideo'da bir fahrî konsolosluk ihdas edildi. Bu vazifeye ilmî ve malî müesseselerde çalışmakta olan ve matlub şartları haiz olduğu anlaşılan doktor Albert tayin edildi.

TÜRKOLOJİ BAHİSLERİ

Büyük Türk ırkının uğradığı iftiralar

Yazan :

İsmail Hami Danişmend

Geçen gün kıymetli bir dostum memleketimizdeki Türkoloji tetkiklerinden bahsederken çok mühim bir noktaya temas etti: En eski devirlerden bugüne kadar Türk ırkının uğradığı iftiraların membalarından toplanıp tasnif edilerek kaç cild tutarsa aynen neşredilmesi ve metinlere şerhler ilâve edilerek mahiyetlerinin meydana çıkarılması çok faydalı olacağını söyledi. Bu o kadar büyük bir iş ki, yani Türk ırkı o kadar çok iftiraya uğramış ki bunları yalnız toplamak bile bir kişinin bütün hayatını ve hatta bir ilim heyetinin birçok yıllarını işgal edebilir.

Fakat işin azameti kadar böyle bir fedakârlığa değecek bir ehemmiyeti de var: Asya, Avrupa ve Afrikanın birçok memleketlerile milletlerini Milâddan evvelki zamanlardanberi devir devir ve ülke ülke teshir ederek asırlarca Eskidünyayı idare eden üstün bir ırka ait olmuş ırkların rahmet okumamalarından tabiî bir şey olamaz. Tarih, antropoloji, etnoloji, etnografya ve lisaniyat gibi sahalarda bugün bile ilmî tesirleri hâlâ devam eden eski iftiraların en mühim sebebi işte bu siyasi ve tarihî vaziyette gösterilebilir.

Bunlar şarkın ve garbın o muhtelif dillerinden ne zaman toplanacak, kim toplayacak, kimler tercüme ve şerhedecek? Tabiî bu cihetler salâhiyettar makamlarla müesseselerin düşüneceği şeyler... Bizim düşündüğümüz şey, böyle bir teşebbüsün gerek Türk ırkına atılan iftiraları bilmek, gerek bunların mahiyetlerini bütün dünyaya bildirmek hususundaki ehemmiyet ve lüzumundan ibaret.

Bizce böyle bir teşebbüse girişilirken, toplanacak metinleri dillere yahud devirlere ayırmaktan ziyade, mevzularına göre tasnif ederek aynı bir isnadın hangi milletler tarafından hangi devirlerde tekrar edilmiş olduğunu menşeinden itibaren takib eden bir usulün tercihi daha faydalı olabilir. Gerek meselenin esasından ehemmiyeti, gerek böyle bir tasnif usulünnü temin edebileceği vuzuhu birkaç misal üzerinde daha iyi tespit edebiliriz.

Türk ırkının bütün tarih boyunca uğradığı iftiraların başlıcaları şu birkaç asla irca edilebilir: 1) «Mongoloid» denilen sarı ırka mensubiyet iddiası; 2) Yahudi, Hıristiyan ve Müslüman dinlerinde birçok hurafelere mevzu teşkil eden «Ye'cuc ve Me'cuc» taifesile Türk ırkının birleştirilmesi; 3) Tip itibarile «Nesnâs» ismi verilen bir canavar şeklinde tasvir edilmesi; 4) «Yamyamlık» isnadı; 5) Medenî kabiliyetten ve zekâdan mahrumiyet iftirası; 6) Türk diline «fakirlik izafesi; 7) Türk ve Mongol dillerinin menşe birliği iddiası; 8) Siyasî kabiliyetsizlik ve idaresizlik isnadı.

Türk ırkı hakkında bilhassa eski ecnebi vesikalarında tesadüf edilen hakaret kelimeleri de toplanacak olsa, onlar da ayrı bir fasıl teşkil edebilecek kadar büyük bir yekûn tutabilir. Bunların ehemmiyeti, yukarıki iftiraları tertib edenlerin zihniyetlerini göstermesindedir. Bilhassa Ortazamanların hıristiyanlık taassubunu ifade eden bu hakaret kelimelerinin en hafifleri «iniquissimos Turcos = Gaddar Türkler» ve «iniquissimi barbari = Gaddar barbarlar» gibi küfürlerdir.

***

Şimdi bu isnadların en mühimlerini sıra ile gözden geçirelim:

1 — Türk ırkının «Mongoloïde» ve «Xanthoderme» denilen sarı ırka mensubiyeti hakkındaki nazariye ilkönce Hicretin sekizinci ve Milâdın on dördüncü asrının ilk senelerinde İranda tedvin edildi. O zaman İrana hâkim olan Mongolların ilk müslüman hükümdarı (Gazan Han), vezaret makamına çıkardığı Hemedanlı yahudi hekimi «Reşîdüddin) e «Câmi'üt-tevârih» ismile meşhur bir tarih yazdırarak bunun muhtelif cildlerinin muhtelif yerlerinde Mongol ve Türk ırklarını aynı bir menşede birleştirtiyordu: (Gazan) ın bundan maksadı, büyük dedesi (Çingiz) in zuhuruna kadar Asya tarihinde hiç bir mühim rolü olmıyan Mongol ırkına Türk tarihinin mefahirinden hisse çıkarmaktı. Bunun için yahudilerin «Tevrat» etnografyasındaki «Yâfes» efsanesinden istifade edilip Türklerle Mongolların birbirinden ayrı menşeleri işte bu efsanede birleştirildi. Bu meşhur eserin telif ve tertibindeki sahtekârlıklar hakkında müsteşrik (Blochet) nin eserlerine müracaat kâfidir (2). (Reşidüddin) unvanına rağmen ihtida bile etmemiş olduğu ispat edilen bu sahtekâr yahudi, kendi zamanındaki Türklerin sarı ırkla alâkadar olmıyan beyazlığını Türk ırkının şarktan garba muhaceretinden mütevellid bir iklim ve ihtilât esasile izah etmek isteyordu (3). Ondokuzuncu asır Avrupa âlimlerinin bu hususta en mühim mehazi işte bu eser oldu. Osmanlı İmparatorluğunun askerî teşkilâtını Avrupaya ilk tanıtan müelliflerden Kont (de Marsigli) de tıpkı buna benzer bir nazariye uydurarak Türklerin Anadoluya geldikten sonra beyaz milletlerle tesalüb ve ihtilât edip eski tiplerinin Mongoloid evsafını kaybettiklerinden bahsetti (4). Tabiî şarktaki (Reşidüddin) ve garbdaki (Marsigli) nazariyelerinin bu tesalüb ve ihtilât efsanesini Anadoluya gelmeden evvel ve geldikten sonra gösteren iddiaları arasındaki tenakuza dikkat bile eden olmadı! En eski Çin, Arab, Acem vesaire vesikalarında tasvir edilen en eski Türk tipinin Mongollukla zerre kadar alâkadar olmadığına da bakılmadı. Fazla olarak, Orta-Asyada birçok Mongoloid unsurların lisan itibarile türkleşmiş olması ve bilhassa Gök-Türklerden itibaren «Türk» isminin tıpkı şimdiki Türkiyede olduğu gibi muhtelif unsurlara şamil siyasî bir tabir mahiyetini alması da Türkle Mongolun birbiirne karıştırılması gibi tuhaf bir netice hasıl etti.

«Essai sur l'inégalité des races humaines» ismindeki eserile ırklar arasında medenî kabiliyet bakımından bir nevi meratib silsilesi ihdas eden meşhur Kont (de Gobineau) nun «Gobinisme» ismile her tarafa yayılan mesleğine göre, sarı ırka mensubiyet demek, beyaz ırkın medenî kabiliyetinden mahrumiyet demekti. Türk ırkına karşı Haçlı seferlerinden kalan irsî zihniyet için böyle bir esasın istisnar edilmesine her şeyden evvel hissen imkân yoktu. Muhtelif Avrupa ve Amerika milletlerinin mekteb kitablarında bile Türklerin hâlâ sarı ırka mensub gösterilmesi işte bu tarihî zihniyetin son tecellileri demektir (5). Zaten en yeni ilmî eserlerde de Türkler, Mongollar ve Tunguzlar aynı bir ırkın birbirile akraba zümreleri şeklinde gösterilmektedir (6). Tabiî bütün bunlar, ilmî olmaktan ziyade an'anevî bir Avrupa telâkkisinin memnuniyetle idamesinden mütevellid indî bir takım neticelerden ibarettir.

2 — «Kitab-ı-Mukaddes» in muhtelif yerlerinde bahsi geçen «Gog-Magog» ismindeki şahıslarla Kur'anda «Ye'cuc ve Me'cuc» isimlerile zikredilen cemaatler hakkında şarkın ve garbın yahudi, hıristiyan ve müslüman menbalarında ne kadar efsane varsa, yahudilerle arablar bunların hepsini Türk ırkına isnad etmişlerdir! Bu hususta en çok gayretkeşlik gösterenler Arab müfessirleridir: Meselâ Hicretin sekizinci asrında yaşayan (İmâm Hâzin), Arab tefsirinin bu hususiaki izahatını hulâsa ederek «Ye'cuc ve Me'cuc» un «Türk ırkı» demek olduğunu kaydettikten sonra (7), bunların işi gücü «dünyayı tahrib» den ibaret olduğunu, bir kısmının çam ağacı boyunda, bir kısmının yüz yirmi arşın eninde ve yüz yirmi arşın boyunda, diğer bir kısmının bir kulağını yatak ve bir kulağını yorgan yapacak bir şekilde ve nihayet başka bir zümrenin de yalnız bir karış boyunda olduğundan bahseder!.. Zaten şarkta ve garbda Türk istilâları hep işte bu «Ye'cuc ve Me'cuc» akınlarile tefsir edildiğinden, dehşet içinde kalan mağlûb milletler bütün bu hurafeleri Türk tipine izafe etmekte elbirliği ediyor ve gittikçe bu efsaneler bellibaşlı bir edebiyat dairesi vücude getiriyordu: Meselâ Milâdın birinci asrında meşhur yahudi müverrihi (Josephe Flavius) «Ye'cuc ve Me'cuc» ismini «İskit» camiasına tatbik ettiği gibi, sekizinci asır müelliflerinden (Aethicus) da «Cosmographia» ismindeki eserinde Türk ırkının «Ye'cuc ve Me'cuc» neslinden olduğunu ilân etmişti! İşte bundan dolayı Türk tipi şarkta olduğu gibi garbda da «Statura deforme» şeklinde tarif edilen biçimsiz, yani Mongoloid bir tip sayılıyordu.

3 — Arab müelliflerine göre Türk olan «Ye'cuc ve Me'cuc» ırkının bir kolu da «Nesnâs» taifesidir! Bu taife de çok uzun ve çok kısa olarak iki kısma ayrılır ve «çengel gibi tırnakları» «canavar gibi dişleri» olduğundan bahsedi-

[Arkası sahife 5 sütun 7 de]

(1) «Gesta Francorum et aliorum Hierosolimitanorum», (Bréhier) neşri, 1924 Paris tab'ı, S. 54 ve 74.

(2) Edgard Blochet, «Introduction à l'histoire des Mongols de Fadl-Allah Rashid-e-ddin, 1910 Leyden tab'i, Gibb külliyatı, C. 12, S. 30 ve 144 - 149. - «Notices et extraits des manuscrits de la Bibliothèque Nationale et autres Bibliothèques», C. 41, 1923 Paris tab'ı, S. 106.

(3) «Câmi - üt - tevârih» in «Tarih -i mubarek-i Gazânî» ismindeki birinci cildi, arabca yazma nüsha, Ayasofya kütübhanesi, No. 3034, S. 60.

(4) «L'état militaire de l'Empire Ottoman», 1732 La Haye tab'ı, italyanca - fransızca nüsha, S. 8.

(5) Bu mesele hakkında daha fazla tafsilât ve en eski Türk tipinin antropolojik evsafına aid vesikalar için «Türklerle Hind-Avrupalıların menşe birliği» hakkındaki eserimizin birinci cildine bakınız: 1935 İstanbul tab'ı.

(6) Bk.: René Grousset, «L'Empire des Steppes», 1939 Paris tab'ı, S. 20.

(7) «Lübâb-üt-te'vil», 1304 Mısır tab'ı, C. 3, S. 249 ve müteakib.

Fakir hastaların muayenesi

Fakrühal ilmühaberile hastanelere müracaat edenlerin hastanelerce kabul edilmedikleri hakkındaki neşriyat üzerine Belediye Sıhhat müdürü Osman Said bir muharririmize şu izahatı vermiştir:

«— Günden güne tekemmül eden Belediye hastanelerindeki polikliniklerde maddi durumu müsaid olanların da müracaat etmelerine binaen bu gibilerden yalnız yirmi kurus muayene ücreti alınmasına karar verilmiş ve karar 937 senesinde Umumî Meclis tarafından da tasdik edildikten sonra mer'iyet mevkiine girmiş oluyor. Fakruhal ilmühaberile müracaat edenlerden ve yahud vaziyetine göre fakrühalî aşikâr olanlardan bu ücret alınmamaktadır. Bu gibilerden fakrühal mazbatası taleb edilmekle berabe acele yatırılmasını icab eden vak'alarda hastalar hemen yatırılarak tedavi edilmeğe başlanmaktadır. Hatta evvelce Sıhhat Vekâleti bu gibi vak'alara ihtiyat olarak boş yatak bulundurulmasını bile bildirmiştir.

Bu vaziyete göre böyle acele müdavatı icab ettiren hasta, kat'iyyen reddedilmez, fakir ise, ilmübaheri sonradan istenir. Bu yolda bakımsız ve tedavisiz kaldığından dolayı şimdiye kadar müdürlüğümüze şikâyet vaki olmamıştır. Diğer taraftan fakirlerin muayeneleri Belediye şubelerinde de Belediye doktorları tarafından yapılmaktadır. Reçetelerini yaptıramıyacak kadar fakir olanların reçeteleri de yaptırılmıştır. Son üç ay içerisinde 11 Belediye şubesi doktorları tarafından muayene edilen ve reçeteleri yapılan hastaların sayısı 3000 den fazladır.»

Yeşilırmak taşmağa başladı

Amasya 27 (Hususî) — Bir kaç gündenberi yükselmekte olan Yeşilırmağın şiddetli bir surette taşma'kta olduğu Tokaddan telgrafla bildirilmiştir. Bu haber üzerine halk telâşa düşmüş, ırmak kenarındaki evler ve mağazaların tahliyesine başlanmıştır. Vilâyet icab eden tedbirleri almıştır. Kızılcakayası, Karaşenir, Karaköprü köyleri Orman ve Yazı bağları tamamen sular altındadır.

Hadiseler Arasında FELEK

Bir gönülde iki sevda...

Olamaz!

Psikolocya, fiziyolocya, sosyolocya hatta astrolocya ulemaası bir araya gelip meşverek etseler, dünya ilmile ahiret bilgisini birbirine haltedip macun eyleseler, gene bir gönüle iki sevda sokamazlar. Çünkü gönül denilen şey ne rütbe geniş olursa olsun ve sevda denilen ne mertebe küçük bulunursa bulunsun ancak bir tanesini istiab edebilir.

Üstadımız hakim Arastatalis'den beri tutuşan bütün gönüllerde ancak bir tek sevda ateşi parlayabilmiştir.

Bütün ebedî âşıkların destan ve menkıbeleri bunu gösterir ki; bir gönüle iki sevda gireceğini sanmak saffet, gaflet hatta -sözüm meclisten irak- hamakat olur.

Afrodit'in âşıklarına bakıp da bu aşiftenin gönlüne hakiki sevda girmiş sanmayın! Sadece koynuna sevdazedeleri girmiştir. Kleopatra bir defa Mark Antuvan'ı sevmiş, Mecnun, Leylâyı gönlüne hapsetmiş, Ferhad Şirinin sevdasına gönlünü mezar eylemiştir.

Dualarımızda «âşıkan» diye topyekûn andığımız bağrıyanıkların hiçbirisinde iki sevdalı gönüle rasgelemezsiniz.

Çünkü efendim! Bu bir garib hikmettir, sevda bir ateştir. Tekbaşına olursa yanar, iki sevda birleşince biri ötekini söndürür.

Bir varmış, bir yokmuş, evvel zaman içinde kalbur saman içinde batı padişahının üç kızı varmış.

Gün batısının bütün ülkelerini zaptetmiş olan bu padişah eline geçirdiği memleketleri bu üç kızına taksim ettikten sonra gözlerini dünya keşmekeşine yummuş.

Bu üç kızdan birisi en batıda bir adaya çekilmiş, ikincisi cenub sahillerinde ılık ve çiçekli bir ülkeye konmuş, üçüncüsü de merkez diyarını tercih etmiş. Masalı nakleden râvi bu kızların adını söylemiyor ama biz birinciye Selâmet, ikinciye Melâmet, üçüncüye Alâmet diyelim de birbirine karışmasın.

Bu kızların hükümran oldukları kıtanın doğusunda mütevazı fakat kahraman, çiftçilikle geçinir, kimseye muhtac olmaz ve kimseye zararı dokunmaz yakışıklı bir delikanlı yaşarmış. Onun da adına Çetin diyelim.

Bu üç batılı kız nasıl olmuş bilinmez Çetine âşık olmuşlar. Dedesinden beri aşiftelerin masallarını dinlemiş, rasgelene gönül verenlerin nasıl perişan olduklarını tââ beşikte öğrenmiş olan Çetin buna aldırış etmemiş. İşi oluruna bağlamış. Lâkin sevdazedelerin âşıkane müşâlimetleri arttıkça huzuru kaçtığını gördüğü için nihayet günün birinde bu üç kızdan birini tercih etmek zamanı geleceğini hissederek onların ahvalini tetkike koyulmuş. Görmüş ki; ılık deniz kenarındaki şirin, artist kız hercaimeşreb ve havaîdir. Başından büyük hesabsız işlere girip elinde, avcundakini heder eder. Âşıkdaşlık edenlerin başını belâya sokar. Onu bir kalem çizmiş.

Merkez ülkesindeki kız güzeldir, boylu boslu ve lepiska saçlıdır. Lâkin azametinden yanına varılmaz ve her kiminle flört yaptıysa onu sevdasile boğmuş, mal ve menalini yemiş, nam ve nişanını silmiştir. Böyle tahammül yakan ve hanüman yıkan sevda da eksik olsun diyen Çetin gözünü Selâmete çevirmiş ve onun sevdasını öteki hemşirelerine tercih etmiş. Her masal gibi bunu da şöyle bitiriyorlar...

Onlar ermiş muradına, biz çıkalım tahtaboşuna!

Bir gönülde iki sevda olamaz.

Pirimiz üstadımız, büyük filozofumuz ve nükte âleminin eşsiz pehlivanı Hoca Nasreddin Efendi (Hak rahmet eyleye) dahi bu fikirdedir.

Rivayet ederler ki, bir gün Hoca merhum iki karısile bir kayığa binip bir su geçmekte iken, fırtına zuhur ederek tekneyi sarsmaya başlamış. Bu esnada kıskanclık hislerini bir türlü bırakmıyan Hocanın eski karısı sormuş:

— Efendi! Cenabı Hak muhafaza etsin! Ya bu kayık devrilir de hepimiz göle dökülürsek sen beni mi kurtarırsın? Yoksa yeni ortağımı mı?

Hoca bir müddet düşündükten sonra eski karısına:

— Yahu! Sen yüzme bilirsin değil mi? cevabını vermiş.

B. FELEK

Bursada paraşüt kulesi yapılacak

Bursa (Hususî) — Bursa gençlerinin havacılığa karşı gösterdikleri büyük alâkayı gözönünde tutan Hava Kurumumuz şehrimizde bir paraşüt kulesi yaptırmak üzere teşebbüsata girişmiştir. Filhakika böyle bir paraşüt kulesi hem tarihî kıymeti haiz abideler gibi Bursanın ayrı bir ziyneti olacak, hem de Bursa gençliğinin hava ordusuna intisabını daha ziyade teşvik edecektir. Paraşüt kulesi ayni zamanda Bursa halkının Hava Kurumuna bağlılığının bir nişanesi olacaktır.

Bir cesed bulundu

Kocamustafapaşada Sünbülefendi dergâhı yanında bahçıvanlık eden Talâtın, o civarda cesedi bulunmuştur. Bahçıvanın başından yaralı olarak öldüğü görülmüştür. Bu yaranın balta gibi bir kesici aletle açıldığı sanılmaktadır. Adliye hekimi Hikmet Tümer, cesedi Morga kaldırtmıştır. Zabıta ve Müddeiumumilik, tahkikat yapmaktadır.

Doktor Âkil Muhtarın konferansı

Profesör Âkil Muhtar Özden dün saat 18 de Eminönü Halkevinde (ahlâkın fenni esasları) mevzulu çok istifadeli bir konferans vermiştir. Konferansta bir çok Üniversite talebesi ve kalabalık bir halk kütlesi bulunmuştur.

«CUMHURİYET» İN EDEBÎ ROMANI : 69

Kızıl Vazo

Yazan: Peride Celâl

Belki çocukça düşünceler. Fakat bana öyle geliyor ki beni en iyi müdafaa edecek insan odur. Bu cinayetten sonra üzerime açılacak olan ağızları ancak o kapatabilir, beni o koruyabilirdi.

Bu garib gece ziyaretçisini öldürdükten sonra ruhumda müthiş bir değişiklik olmuştu. Henüz kendimi tahlilden âcizdim. Kanamakta olan bir yaraya dokunmaktan korkar gibi idim. Beni belki kimse itham edemiyecekti. Halbuki ben bu ölümün ağır mes'uliyetini kuvvetle hissediyor ve kendime karşı nefret ve hiddetle dolup taşıyordum.

Kendimi mevcudiyetimden utanacak kadar aşağılaşmış buluyordum. Allahın bütün lânetleri üzerime çökmüş gibi idi ve bu beni bunaltıyordu.

Eğer Rıza yanımda olsaydı... Evet o olsaydı... Ancak ondan teselli umabilirdim... O sevdiğim, inandığım adamdı. Ancak onun geniş göğsü üzerinde ağlayabilir, onun kuvvetine sığınabilir, imdad ve teselli arar, ve belki biraz ferahlardım. O her şeye muktedirdi. Beni kurtarmıya, hattâ öyle geliyordu ki şu yataktaki zavallı ihtiyarı kurtarmaya, canlandırmaya bile muktedirdi.

Evet ninemin yatağının ucuna ilişmiş, vücudüm dimdik, başım ateşler içinde gene saatlerce onu düşündüm. Varlığı karanlıklar içinde uzak bir ışığa benziyordu. O ışığa yaklaştığım anda bütün felâketlerden kurtulacağıma bir anda bu korkunc rüyadan silkinerek hayata yeniden doğacağıma inanıyordum. Ne yazık ki bu ışığa varmak imkânsızdı. O hep öyle uzakta, çok uzaklarda, yanıp titreyecek ve ben hiç bir zaman ona kavuşmıya muktedir olamıyacaktım...

Öğleye doğru Azmi Bey ve diğer memurlar gittiler. Fakat bu sefer ev akrabalarla doldu. Nereden duymuş, işitmişlerdi bilmiyorum. Dayım, teyzem, Cemal, hepsi geldiler. Akşam gazeteleri isim ve adres vermiyerek vak'adan kısaca bahsettiler.

Evin içi kalabalıklaşmıştı. Salonu kapatmalarını, oraya kimsenin girmemesini söyledim. Çünkü bu kapıdan her girişimde o siyah sakallı, ateş bakışlı adamı elinde kızıl vazo ve silâhı ile sanki görüyordum. Vurulduğu zaman vücudünün geriye sıçrayışı, yüzünün aldığı korkunc hal hayalimde canlanıyor, başım dönmeye başlıyordu.

Misafirleri yukarı, babamın bürosuna aldım.

Hepsi bana bir şey soruyordu. Bilhassa teyzem «Nasıl oldu?» «Korkmadın mı?» «Kimmiş bu adam?» «Kızıl vazoyu mu çalmaya gelmiş?» gibi sualler yağdırıyor, dayım ortada dolaşarak:

«Vah vah ninen o hali görmemeliydi. Fena oldu. Kadıncağız pek sarsılmış belli» gibi sözler söylüyordu. Ben hiç birine cevab verecek halde değildim. Hüseyin onlara pek sarsılmış değilmiş, bana fazla bir şey sormamalarını söyledi. Ve odama çıkmamı tavsiye etti.

Odama çıktım. Hüseyin arkamdan geldi. Kendisinin hasta ve misafirlerile meşgul olacağını, benim biraz dinlenmemi söyledi. Elile yatırdı. Üzerimi örttü, gitti.

Yatağımda üşüyerek asabî titremeler içinde örtülere sarılıp kaldım. Geceyi, o müthiş vak'ayı düşünüyordum. Titremem artıyor, kalbimse deli gibi atıyordu. Sonra kendimi teskine çalıştım. Nihayet onu öldürmeye mecburdum, diye,